

A.C. Beynen
Vobra Special Petfoods

DIERENARTS EN PETFOODS

‘De dierenarts, uw voedingspecialist.’ Deze uitspraak prijkte ooit op de folder van een dieetvoederlijn voor honden en katten. In de gezelschapsdierenpraktijk heeft de dierenarts drie taken aangaande diervoeding: adviseren, voedingsanamnese bij mogelijk voedingsgerelateerde aandoeningen en het voorschrijven van dieetvoeders.

VOEDERFORMULERING

Vanuit voedingskundig oogpunt moet de voeding van honden of katten adequate gehalten aan beschikbare nutriënten hebben en bestaan uit een smakelijk mengsel van veilige ingrediënten. Tegen de achtergrond van wetenschappelijke gegevens moet de voeding een gezond en lang leven ondersteunen. Zeer uiteenlopende ingrediëntenmengsels voldoen aan de nutritionele benadering.

Commissies hebben, op basis van onderzoeksgegevens, aanbevelingen opgesteld voor de hoeveelheden van essentiële voedingsstoffen in volledige voeders. De voedernormen per levensfase ondersteunen de gezondheid. Voor de behandeling van ziekte is een aangepaste voeding nodig. Normbijstelling en specifieke toevoegingen zijn waarschijnlijk ook nodig voor optimale preventie van aandoeningen.

Er zijn geen voedernormen voor koolhydraten en ruwe celstof. De hoeveelheid vet kan sterk variëren, hetgeen ook geldt voor eiwit boven de norm. De flexibiliteit in voederformulering wordt geïllustreerd door de energievoorziening middels volledige droog-, blik- en diepvriesvoeders. Bij een diepvriesvoeder komt de meeste energie veelal uit vet, bij een droogvoeder uit koolhydraten en bij een blikvoeder evenredig uit vet en eiwit. Tot nu

toe zijn er geen aanwijzingen dat de drie voedingsvormen verschillen in gezondheidseffecten.

ADVISERING

De petfoodmarkt wordt sterk beïnvloed door trends. Veel eigenaren hebben de opvatting dat natuurlijke voeders gezonder zijn. Petfoodproducenten hebben aansluitende voeders ontwikkeld en niches gecreëerd. Het natuurlijke segment valt uiteen in organisch, holistisch, graanvrij, instinctief/voorouderlijk, barfcompatibel, vleesrijk en toepassing van human grade ingrediënten en/of milde verhitting.

De functionele trend is gebaseerd op zorg voor diergezondheid. Functionele voeders bieden onderscheidende (gezondheids)voordelen. De claims moeten volgens wettelijke bepaling wetenschappelijk onderbouwd kunnen worden. Gezondheidsclaims mogen ondersteuning of bescherming van fysiologische functies uitloven, maar niet de indruk wekken dat een ziekte kan worden voorkomen, behandeld of genezen.

Aan petfoods kunnen verschillende opvattingen ten grondslag liggen. Inhoudsclaims over petfoods kunnen tegengesteld zijn. Bij advisering over petfoods is de nutritionele benadering dienstig. Overigens is er geen

bewijs dat volledige voeders met verschillende overtuigingsgrondslag de gezondheid systematisch verschillend beïnvloeden. Voor het kwalificeren van een gezondheidsclaim is kennis van de onderbouwing vereist.

VOEDERBEOORDELING

Volledige, commerciële voeders kunnen door een calamiteit gezondheidsproblemen veroorzaken. Uiteraard geeft de declaratie hierover geen informatie. In verschillende huishoudens zullen dieren die voeder van dezelfde partij consumeren dezelfde symptomen ontwikkelen.

De voedernormen en de nutriëntengehalten in voeders kunnen discutabel zijn. Ter preventie van aandoeningen zoals osteochondrose, artrose of nierinsufficiëntie kan indirecte bewijsvoering wijzen op wenselijkheid van hogere of lagere niveaus van bepaalde nutriënten.

Eigenaren kunnen normaliter gezond eten maken voor honden en katten. De voeding moet gebaseerd zijn op een goed concept, al dan niet BARF. Langdurige verstrekking van een inadequate voeding leidt tot deficiëntie of intoxicatie. Beoordeling van een zelsamengestelde voeding betekent veelal berekening van de nutriëntenvoorziening, aan de hand van rant-

soen- en ingrediëntensamenstelling, en vergelijking met de voedernormen.

De oudere literatuur bevat diverse casuïstische mededelingen over voedingsfouten. Incidenteel verschijnen er nog berichten. Bijvoorbeeld rachitis bij een jonge hond of hypocalcemie bij een volwassen hond door een rantsoen van vrijwel alleen vlees met graan. Veel toegankelijke recepten voor zelf te bereiden nierdiëten voor katten hebben een suboptimale samenstelling.

DIEETVOEDERS

Commerciële dieetvoerders hebben een wettelijk bepaald, bijzonder voedingsdoel dat gekoppeld is aan minimale eisen voor de samenstelling. Eisen inzake de werkzaamheid zijn niet wettelijk vastgelegd. Dieetvoerders kunnen via meerdere kanalen worden verkocht. Bij een dieetvoeder hoort een voorafgaande diagnose en vervolgens regelmatige controle van het dier. Het is dus gewenst dat dieetvoerders door tussenkomst van de dierenarts worden verkocht.

Idealiter berust de werkzaamheid van een dieetvoeder op solide onderzoeksgegevens over klinische symptomen en/of klinisch-chemische metingen bij het doeldier. Voor meerdere dieetvoerders of -indicaties is er

alleen indirect bewijs voor werkzaamheid. Dit kan onderzoek met suboptimale proefopzet of met modeldieren betreffen of alleen theoretische overwegingen. Nieuwe onderzoeksgegevens zijn nodig voor optimalisatie van dieetvoedersamenstellingen met indirecte bewijsvoering.

ONDERZOEK

Een werkzaam dieetvoeder of functioneel voeder met gezondheidsclaim induceert in een goed opgezet onderzoek een groter gezondheidsvoordeel dan een placebobehandeling. Vanuit wetenschappelijk perspectief heeft het voedereffect een aannemelijk werkingsmechanisme.

Voor optimale bewijskracht moet werkzaamheidsonderzoek worden uitgevoerd met het doeldier en placebo-gecontroleerd zijn. Ter correctie voor een potentieel placebo-effect moet het onderzoek dubbelblind zijn: onderzoekers en eigenaren of verzorgers mogen tijdens het onderzoek de identiteit van de controle- en test-behandeling niet kennen. De controlegroep ondervangt ook een eventueel tijdseffect. De controle- en testgroepen moeten vergelijkbaar zijn. Een groepsverschil in respons, als maat voor werkzaamheid van de testbehandeling, dient statistisch significant te zijn. Reproduceerbaarheid moet zijn aangetoond.

Een claim over een functioneel ingrediënt in een functioneel voeder of in een dieetvoeder heeft meerwaarde wanneer type preparaat en dosering overeenkomstig de ondersteunende studies zijn. Tijdens de verwerking van het functioneel ingrediënt tot in het eindproduct moet de werkzaamheid gewaarborgd zijn.

VRAGEN

De werkzaamheid van functionele voeders en dieetvoerders kan meestal niet voldoende worden beoordeeld op basis van de verpakking en/of aanvullende informatie. De dierenarts kan over het werkzaamheidsonderzoek gerichte vragen stellen aan de aanbieders van voeders en diëten met claims. Wat was de opzet van het onderzoek, wat was de controlebehandeling, wat waren de uitkomsten, waar is het onderzoek gepubliceerd, is reproduceerbaarheid aangetoond? De antwoorden zullen veelal een oordeel over de werkzaamheid van een voeder mogelijk maken. ■

Voor beschikbare informatie over dit artikel:
www.dier-en-arts.nl -> Tijdschrift Online
of scan de onderstaande QR-code

